

plicitatem, & synceritatem demonstrant, & ubique evulgant disertissimo testimonio. Lanca est perfolsum, & discissum Christi Martyrum Principis pectus; cor suum, si non digito, capite tamen ad id inclinato ostendit: Quorum hæc, o bone JESU? Porro ut divini amoris in eo flammigerantis simplicitas, & synceritas exprimerentur, omniumque essent perviae obtutui. Sic Bernardus effatur dulcissime Tract. de Paflio. Domini, seu de Vite c. 3.

Christi vulnera.

S. Bernard.

LXX.
Can. 2. 5.
Phi. Car.

Tertull.

S. Bernard.

Christi, & Martyrum vulnera quæ chryſtalline fenestra amoris.

P. Del Rio.

Hæc igitur, si ad Christi, & Martyrum vulnera referantur, dicendum, tot patere in illis fenestras chryſtallinas, & pellucidas, vel ex flammigerantibus carbunculis purpureis, quot vulnera, quæ ardenti amoris radios recipiunt, & transmittunt ad omnium oculos; ut constet de tam succensæ dilectionis in corde ipsorum residentis simplicitate, & synceritate.

949 Quo forsan respexit Isaia c. 54. 12. Iai. 54. 12. ubi de Ecclesia in mediis persecutionum fluctibus vehementer exagitata, deque egregia ipsius gloria ac tranquillitate inde extirra, quam sub nobilis ædificii allegoria demonstrat. Inter alia, ei promittit propugnacula è jaspide constructa, & latè radiancia, nec non portas è pretioso cælatoque lapide: *Ponam jaspidem propugnacula tua: & portas tuas in lapides sculptos.* Hebraicè pro propugnacula est vox *simoth à fenes cum sex punctis, id est, sol.* Pagninus vertit: *ponam fenestras tuas.* Pro jaspide est Hebraicè *chadabod;* quod putant aliqui genus esse bituminis pellucidi, alias *succinum fulvi coloris, vulgo dicitur amber.* Nonnulli existimant esse *carbunculum;* aliis *rubinum;* aliis *unionem,* sive *margaritam:* aliis *chryſtallum,* ut Symmachus: quidam *adamantem:* ut videtur apud Pagninum. Et quidem Vulgatus jaspidem posuit pro gemma pretiosissima purpurea chryſtallina, opaca, translucida: *five pyropus illa sit igneo colore rubens, ut aliqui volunt, five quævis alia gemma ex transparentibus, & purpureis, vel etiam chryſtallus candicans, & pellucida.* Illud extra dubitationem esse debet, loqui Isaiae de fenestræ vitreis seu chryſtallinis; quas cum radii solis penetrarent, intrinsecus magnam pulchritudinem ostendebant. Hinc R. Abraham vertit: *Faciam fenestras tuas vitreas.* Noster Mariana ex Hebreo; *Ponam carbunculum, five chryſtallum fenestras tuas:* id est faciam eas ex iis lapidibus. Nec fenestras solùm, sed portas etiam fabricandas predictis ex similibus lapidibus; nam in illis: *Et portas tuas in lapides sculptos, seu lapides sculptos in portas tuas;* multi vertunt, *lapides carbunculos:* aliis *lapides ignis;* id est, splendentes ut ignis; ut *rubinos.* LXX. & portas tuas lapides chryſtalli.

950 Rogo igitur, in quos hæc satiùs, & expressius cadunt, quam in Ecclesiæ Martyres divinissimos? Illi omnino sunt propugnacula, & propugnatores Christianæ religionis, qui corpora telis hostilibus generose obiecere laceranda, discrucianta. Illi portæ sunt, quia per illos in Ecclesiam plurimi introduci, introducenturque. Illi fenestrae sunt vitreæ, chryſtallinæ; five ex pellucidis carbunculis, rubinis, pyropis, vel aliis translucidis, purpureis, & ignitis lapidis constructæ. Illi januae sunt ex eadem pellucida materia ædificatae. Illi, inquam, transparentes lapides sunt, non quidem rudes, aut impoliti; sed sculpti, cælati; *lapides sculpturae* (ut vertit Symmachus) *lapides perforationis, seu terebrationis,* ut effert Aqüila. Nonne cernis Martyrum corpora vulneribus, & plagiis referta, perfossa, & aperta? Enibi cælaturas, sculpturas pellucidarum gemmarum ad suum exemplar eformatarum, ad Christi nempè exemplar, qui pretiosus lapis vocatur *calatus à Deo.* Zacha. 3. 9. Zac. 3. 9. *Ecce ego cælabo sculpturam ejus.* Hebraicè,

aperiam

Arabi.

aperiam aperturam ejus. Syrus, & Arabicus Antiochenus; *Ecce ego aperiam portas ejus.* Quot enim Martyres ad Christi imitationem vulnera exceperunt, tot certè patent fenestrae, & portæ ex lapidibus transparentibus, perspicuis, chryſtallinis, five purpureis, & ignitis, cælati, & excavatis confractæ, per quas præstantissimam suam in Christum dilectionem intus latentem ostendunt, & effundunt; demonstrantque amoris synceritatem; juxta illud: *Cernis ut in toto corpore sculptus amor?* Amori enim tam eximio, tamque vehementer in illorum animis succenso, opus fuit tot talibusque aperturis, ut se proderet, ut per illas scateret: Martyribus vero ipsis vi amoris maxima correptis, commodum incendi sui levamentum extitere tot aperturæ, veluti spiracula flammam, & astus.

Confite

ubique Mart
yrum ami
cissia.

ad Rom. 8.

S. August.

Longè abesse

putatur Deus

locu

sit di

vexantur.

Ps. 9.

S. Basili.

Can. 5. 6.

Denique in corde, illa erat inscriptio, longè, & proprie; ut constans ubique amicitia portenderetur. Talis perflit Martyrum erga Deum dilectio. Unde Paulus ad Rom. 8. *Quis nos separabit à charitate Christi?* Quod sic premit Augustinus lib. 1. de Mori. Ecc. cap. 11. *Quis me locus ab ejus charitate divellet, qui non ubique totus eset, siullo continetur loco?* Certe, tunc prope Martyribus adesse videtur Christus, cum prosperè illis resuscitent; tunc vero longè ab eis recedisse, cum premuntur adversis, a carnificibus tunduntur, lacerantur, divexantur, discruciantur. Unde Ps. 9. *Ut quid Domine recessisti longè, despicias in opportunitatibus, in tribulatione?* Ubi S. Basilius: *Logitur ista Propheta in persona tribulatorum.* Is est tamen Martyrum amor, ut tunc maximè potentior, & fortior prodatur, cum Deus ab illis discessisse putatur subiectus Tyrannorum crudelitati. Subduxerat se fœ Sponsus ab Sponso quasi aliò declinans, & longè discedens: *At ille declinaverat, atque transferat.* Canti. 5. 6. Nonne Sponsus ardentius amabat, constanter vocaverat, identidem inclamaverat, & ad se attrahere tentaverat diversimodè Sponsam? Nonne ipse ubique præfississimus est? Cur nunc tandem ab illa discedit accensa jam amoris flammis? Quinam, quæsto, digressus ille festinatus, & subitanea absentia? Egregie Justus erga Deum.

Can. 5. 7.
Orgeli.

Can. 5. 8.
Orgeli.

Can. 5. 9.
Orgeli.

PARS TERTIA LIB. III.

De Virtutibus Martyrum Cardinalibus speciatim.

D E

M A R T Y R U M

Prudentia.

Polyb.

952 Polylbus tam perspicacem fuisse Romanorum prudentiam assertit, ut eorum meditationes *acies sine sanguine;* *acies autem, & conflictus, meditationes cum sanguine,* possent appellari. Id jure potiore debet de Martyribus predicari: quorum prudentia ea fuit, ut illorum meditationes ve-

P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

rè extiterint primò *acies sine sanguine;* deinde in ipso martyri confictu *meditationes cum sanguine:* quandoquidem praeunte directrice Prudentia, ex rationis præscripto omnia sagacissime explorabant, & ad optatum dirigebant martyri finem; in quo certè Prudentia ipsa inter cruciamenta immanissima, & ebullientes crux rivos, præterat uti purpurata Regina, eminebat uti rubinus in anulo, collucebat uti Sol in mundo. Est enim prudentia, ut fert communis Theologorum definitio, *Virtus intellectus, qua in quovis negotio occurrente, novimus quid honestum sit, quid turpe.* De qua S. Thomas 1. 2. q. 57. & 2. 2. q. 47.

Z 2 CAPUT.